⁕ کێشەی خود_ئاوەز لە سایکۆلۆژیەتی تیرۆریستێک ⁕

خوێندنەوەیەك بۆ((لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن))ی د.ئاراس عەبدولکەریم

سەرەتا پرسیار ئەوەیە بۆ ئەم دەقەم هەڵبژارد؟دیارە لەپشت هەڵبژاردنی ئەم دەقەکەوە کۆمەڵێ هۆ هەن وەك زمانی قەسیدەکەو پەیامی دەقەکە و شێوازی دایەلۆگ و ئامۆژگارییەك کەبە تەواوەتی سێبەری کردۆتە سەر دەقەکە. ئەمانە پاڵپێوەنەری بنەڕەتین تا ئەم دەقە بخوێنمەوەو کۆدەکانی دەستنیشان بکەم کەلەدەوری بازنەی(جەنگ لەدژی تیرۆر) دەخولێنەوە.

لە مێژنی یە ئەم دەقە (شیعرە یان پەخشانە)م لەیەکێك لەسایتە کوردی یەکاندا خوێندنەوە و ناشزانم لەهیچ جێگایەکی تر بلاوکراوەتەوە یان نەء؟ هەوڵ ئەدەم لەدوو توێی دەقەکەوە خوێندنەوەیەك دەست پێبکەم و جێگاوشوێنی دەقەکە لە هاوکێشەی سیاسی کۆمەڵگەی کوردستان دەست نیشان بکەم و هەروەها دەمەوێ ئاماژە بۆ ئەوە بکەم کە من خۆم لائەدەم لە پێناسەکردنی دەستەواژە و چەمکەکانی (تیرۆر..مەزهەب..خود..نیشتمان..کوردایەتی)و لەلایەکی تریشەوە ئاماژەیەکی خێرا بەو هاوکێشەیەی(خود_عەقڵ) بکەم.

گومانی تێدا نیە کە پەیامی گووتاری ئەم دەقە(لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن)بانگەواز کردنێکی هێمنانەیە بۆ تەسلیم بوونەوە و هاتنە ژێرباری تیرۆریستێکە بۆ ژێر باڵی بزووتنەوەی کوردایەتی و پێکەوە ژیانە لەچوارچێوەی ماڵە گوناهەکەی ڕێزدار دکتۆر ئاراس بەبێ خوێن ڕشتن و شەڕ.ئەم دەقە مانیفێستێکی لێبووردنی بزووتنەوەی کوردایەتی یەبۆ تیرۆریستەکانی گروپی توندڕەو کەلەکێشمەکێشەکانی مەیدانی سیاسی کوردستان قورساییان هەبووو هەروەها وێنا کردنی سایکۆلۆژیەتی فەندەمەنتاڵیستی ئیسلامە لەبواری غەریزەی شەڕانگێزی و گووتاری شمشێر و سەربڕین.سایکۆلۆژیەتی گرووپێکی توندڕەو کە پێچەوانەی ئاڕاستە باوەکانی لوژیك و عەقڵ خەریکی وەبارهێنانی گۆمەڵگەیەکی تاریك و گێڕانەوەی شارستانیەتن بۆ سەردەمەکانی بەربەریەت!.لەحیساباتی ئەم توندڕەوانە عەقڵ و بیرکردنەوە هیچ جێگایەکیان نیە لەبەرامبەر(فەتوا) و پەیڤە پڕ لە کینەکانی ئەمیرەکەی.ئیتر ئەوە شەریعەت یاسا ئاسمانیەکانن کە جێ بە عەقڵ و مەنتیق لێژ ئەکەن و خودیش لە تاییەتمەندی یەکانی خود بوون دادەماڵدرێ .

خۆت بڵێ ،لەکوێوە باست بکەم؟
لە کوێوە بچینە نێو حیکایەتی خوێنەوە؟
لەدەمانچە کوێرەکەی دەستتەوە؟لەتووڕەییە بێ ئامانەکەی نێو تەماشاتەوە؟لە ڕقە زگماکەکەی نێو کەللە سەرتەوە؟لە فتوای پیرۆزەوە؟لەیەقینی شەڕی پیرۆزەوە؟لەهەیبەتی (ئەمیر)ی پیرۆزەوە؟یان لە(پیرۆزیی) خۆیەوە؟

من ئەڵێم لە خۆتەوە...ئاخر ئەو ڕێیانە هەموویان دەمبەنەوە نێو هەمان نەزیلەی زەبروزەنگ..هەموو دەمبەنەوە بەردەم هەمان ڕۆبۆتی بەمەرگ قورمیش کراو..دەمهێننە بەردەم تۆ.
(تۆ)یەك کەتاسەر ئێسقان بۆنی جەللادت لێ دێ و هەست ناکەی جەللاد بیت

ئام بارە ناهەموار ونا تەندروستەی توندڕەوەکان کەبەبڕوای من بزووتنەوە سیاسی یەکەی کوردیش شەریکە بەشە تیایدا،بەرئەنجامی ئەو هەموو تەفاعەل و تێك هەڵپێکرانەی بارودۆخە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی یەیە کە کۆمەڵگەی کوردستانی پیادا تێپەڕیوە،ئەمە سەرباری ڕۆڵی ئایین لە خەساندنی هەر هەوڵێك لە پێناو ئازادیدا,
دکتۆر هەوڵ دەدات وێنای خودێکمان بۆ بکێشێ نەخۆش و لەدەرەوەی پێناسە باوەکانی کۆمەڵگە.خودێك تژی لەڕق تووڕەیی،پڕ لە حەماسەتی (جیهاد) و سەربڕین ،خودێکی عەقڵ کۆنترۆڵکراو لەلایەن (ئەمیر)ێك کەهەر تەنها لە هەیئەتی دەرەوەیدا لە مرۆڤ ئەچێت ئەگینا لەناوەوە دڕندەیە.

ئاخر تۆ تەنها ڕۆبۆتێکی یەقیناویت و ئەو زاتە بەکلیلی،یان بڵێم بەقامچی فەتوایەك قورمیشی کردوویت و لێت دەخورێت.

ئەم ڕۆبۆتە لە شێوە مرۆڤە لە پرۆسەیەکدا دووچاری تێك شکانێکی روحی و نەفسی گەورە بۆتەوە و لە سیفاتە مرۆیی یەکان داماڵراوە ئیرادەی پێشێلکراوە و ئامادە کراوە بۆ جێبەجێ کردنی فەرمانەکانی (ئەمیر).

ئاخر تۆ لەمێژە خۆتت لەخۆت تەکاندووە!لەمێژە خۆتت لەنێو خۆتا جێهێشتووە..تۆ بەر لە کوشتنی هەر کەسێك، ئینسانێك لەناختا بوو گۆشاوگۆش سەرت بڕی...تۆ بەر لەبردنەوەی هەر شەڕێك،لەمێژ بوو خۆتت دۆڕاندبوو.بەڵام تۆ کێ؟!

دکتۆر ئاراس لەخیلالی ئەم دەقەوە لۆژیکی ئازادی بەکارهێنانی عەقڵ لە ڕێگەی ئامۆژگارییەوە بەشێوەیەکی ئیفلیج بەکاردەهێنێ ومرۆڤ دادەماڵێ لەهەر ئازادی یەك لەبواری هەڵبژاردن(انتخاب) ئەمەش ڕێگرە لەبەردەم کارکردی (بەڵام) ەکانی دکتۆر و تیرۆریستەکەی نێو ماڵە گوناهەکەی.

ئای چەند بیری کورە هێمنە خواناسەکەی جاران دەکەم کەلەهەیئەتی((تەنها دەرەوەی))تۆدا بوو.
ئەو دەنگی هەمیشە پڕ بوو لە(ئایەت) و دەستەکانی لەمیهرەبانیی و سیماشی لەپێکەنین.پێکەوە دادەنیشتین و تاسەر ئێسقان جیاوازیش بووین بەڵام لەجیاتی شەرگە قسەکانی گوڵ بوون،گوڵ..ئەو جیاواز

بوو لەمنیش بەڵام ئینجانەیەك بوو لەموحیبەت. هەركات دەستی قسەمان دەخستە نێو دەستی یەكترەوە بەسۆزەوە دەمانگوشین زۆر جار كەدەیویست مانا جیاوازەكەیم پێ بڵێ،بەڕووە هێمن و ئەدەبە زگماك و سۆزە جوان و زمانە شیرینەكەیەوە شتی خۆی دەوت...ئەوەتا ئێستاش لەنێو داڵغەی ئاوێنە جوانەكەی((بەڵام)) دایەو بەهێمنیەوە دەڵێ:منیش شتێكم هەیە بۆ وتن.

ئەمە سەرەتای دەستپێكردنی نمایشێكە كە گووتاری ئاخاوتنەكە شێوازێكی دوو فاقەیی زمانێكە (زمانی ئامۆژگاری و قەناعەت كردن).ئەم زمانە لەلایەكەوە نامۆیە بەسروشتی بزووتنەوەكە سیاسی یەكەی دكتۆر ، چونكە بزووتنەوەیەكی شەڕانگێزە و لەلایەكی تریشەوە گروپی توندڕەو زمانی وەبیرهێنانەوەو ئامۆژگاری ناناسێ!.

دكتۆر پێی وایە لەم كۆمەڵگایەی كوردستان و لەدەرەوەی هاوكێشە سیاسی یەكان و بزووتنەوە كۆمەڵایەتی یەكان دەتوانێ خود پێناسە بكات و پێی وایە خودەكانی ئەم گروپە توندڕەوە دەكرێ تاك تاك لەڕێگەی بڕواهێنان و ئامۆژگاری لەلایەك و سەرزەنشت كردن و عاتیفە بزواندن لەلایەكی تر دەتوانرێ بهێنرێنەوە سەر ڕێگای ڕاست(واز هێنان لە باوەڕ و ملكەچ كردن بۆ فەرمایشتەكانی بزووتنەوەكەی).بزووتنەوە كۆمەڵایەتی یەكان لەم دەقەدا جێگا و شوێنێكیان نیە.بەواتایەكی تر ململانێی نێوان بزووتنەوەی سیاسی كورد و گروپی توندڕەو یەك لایەنەو تەنانەت وەكو زوپر بوونی ئەندامێكی یەك خێزانی گەورە وەسف كراوە،لەكاتێكدا دكتۆر ئەیتوانی ڕێڕەوی ململانێكە بەلایەكی تردا ببات و بیگەڕێنێتەوە سەر ڕەوتە ئەسڵی یەكەی خۆی كەئەویش بەرژەوەندی سیاسی و كۆمەڵایەتی جیاوازە.

ئیدی لەنێو بەڵامە ڕووخۆشەكانیدا هەمیشە كات هەیە بۆ بەڵامەكانی منیش.لەنێو ماناكانیدا منیش مانایەكم دەبێت،مانایەكی جیاواز لەوەی ئەو،نەك((بێ مانایی)).

ئیدی لەنێو بەڵامەكانمدا ،عەشقێك..خەومێك..مانایەك..نیشتمانێك هەیە جێگەی چرا و ئاوێنە و كتێب و گۆرانی و نوێژ و پێكەنینەكانی هەردووكمانی تیا ئەبێتەوە.

لەنێو بەڵامەكاندا بەڵامێكی جوان خەیە،هەمیشە دەڵێ:

+ئەو دەمەی بەهەموو جیاوازییەكانمانەوە، لەنێو ئەم ماڵەدا پێكەوەین،لەهەموو ساتێكمان جوانترین...

جوانی لە بوونی جیاوازی دایە،بەڵام نەك لەسەر حیسابی ژیانی مرۆڤ و نەهامەتی یەكانی!.زۆر جوانە مرۆڤەكان لەیەك چوارچێوەی سیاسیدا ،لەیەك سیستمی كۆمەڵایەتیدا بەجیاوازی بۆچوونەكانیانەوە پیادەی ڕۆتینی ژیان بكەن.لەمەش جوانتر ئەوەیە كەڕێز بۆ بۆچوونە جیاوازەكان دابنێن.ئەم سیستمە هەر ناوێكی هەبێ لای من زۆر پیرۆزترە لەدەیان هەزار بەیاننامە و ڕاگەیاندنی سیاسی حیزبەكان كەنەیانتوانیوە و هەرگیزیش ناتوانن ڕای پێچەوانەی كەسێكی تر قەبووڵ بكەن.ئەم خەسڵەتە دزێوە كە

بڕوا نەبوونە بە ئازادیە سیاسی و فەردی و کۆمەڵایەتییەکان،بۆتە تایبەتمەندی یەکی بزووتنەوە سیاسیەکانی کوردستان و ناوچەکە.

دیدگای دکتۆر بۆ جوانی لە پانتایی ئەم ڕاستیانەی سەرەوەدا کورت دەهێنێ.چونکە خودی بزووتنەوەکە سیاسیەکەی دکتۆر ئاراس نەك زمانی دیالۆگ و گفتوگۆ ناناسێ،بەڵکە چەشنی هاوماڵە توندڕەوەکەی ،زمانی تفەنگ و تیرۆر و کوشتن پیادە دەکات!!بەلام تاکە تایبەتمەندی یەك کە بزووتنەوەی کوردستان جیا دەکاتەوە لە توندڕەوەکان ئەوەیە کە ئەم بزووتنەوەیەی دکتۆر لەگەڵ ئاڵوگۆڕە سیاسیەکانی ناوچەکە و جیهان خۆی دەگونجێنێ .یان باشتر بڵێم قوربانی دەدات بەبەرژەوەندی یە گشتی یەکانی کوردلە پێناو مەوقیعیەتی سیاسی و پتەو کردنی دەسەلاتیان((مەسەلەی جیابوونەوەی کوردستان و کێشەی کەرکووك و ئاوارەکان و سنووری کوردستان و...تاد)) چەند نموونەیەکی زیندوون لەم بوارەدا.

بینینی چی؟!تۆ لەچاوی بەردەوە خوازیاری بیانبینی.لەدەرەوەی ئەوانیش، لەدەرەوەی هەموومان،ئاوێنەیەکی تر هەیە گەورەتر لەئاوێنەی هەمووماندا..جوانتر لەسیمای خەمووماندا،بەلام تۆ نایبینیت.ئاوێنەیەك بەقەد خەونێك ئەبێ..بەقەدەر نیشتمان،نا بڵێم کت و مت نیشتمان خۆیەتی.لەنێویدا گوڵ هەمیشە گوڵەو ماچ ،ماچە و چرا هەر چرایە و زەمەنیش لەوەرزە تەڕەکانی عەشق،ئیدی عەشقی خوا بێت یان خاك یان خەڵك یان خەر خەونێکی جوان،لەوێ جێگەی هەموویان ئەبێتەوە.ئەوێ شوێنێکی هەیە بۆ خەونی من و شوێنێکیش بۆ خەونی تۆ..زەمەنێکیش بەشی ماناکانی هەر هەمووماندا ئەکات.

نیشتمان لێرەدا (کە قەڵەمڕەوی بزووتنەوەی کوردایەتی و سنووری جوگرافیای حکومەتی هەرێمی کوردستانە) وەك بەهەشتێکی هەمیشە سەوز وێنا کراوە،لەکاتێکدا ئەو نیشتمانەی کەدکتۆر نایەوێ نیشانمانی بدات، پڕە لە نائومێدی و دڵ ساردبوونەوە، پڕە لە دژایەتی و نائارامی.ئاخر نیشتمانەکەی دکتۆر بەپێچەوانەی بۆچوونەکانی خودی دکتۆر ، پڕە لە مەینەتی نەگەڕانەوەی ئاوارەکانی هەولێر و سلێمانی، پڕە لە ڕاگرتنی دیلی جەنگی دوو حیزبە شەڕکەرەکەی نیشتمانی دکتۆر ئاراس و هێشتنەوەیان بۆ سات و سەودا پێوە کردن کەدەشێ لەداهاتوودا وەکو کارت بەکاربهێنرێن بۆ فشار خستنە سەر یەکتر.نیشتمانەکەی دکتۆر بۆتە گۆڕستانی هەموو خەونە ئالو والاکانی ئەو مرۆڤانەیە بەخودی دکتۆر ئاراسیشەوە.

ئەگەر لەئاوێنەی نیشتمان و خەونەکەی دکتۆر چرا هەر چرا بێت و گوڵ هەر گوڵ بێت، ئەوا هەر لەو نیشتمان و هەر لەو ئاوێنەیەدا تالان و برۆ هەر تالان و برۆیە و فەسادی ئیداری هەر فەسادی ئیداری یە و ئابڕووبردنی خەڵك هەر ئابڕوو بردنەو ...تاد. دکتۆر بەبێ ویستی خۆی و دوور لە ئیرادەی خۆی ڕووی نیشتمانێکمان بۆ سپی دەکات نەبەدەست بزووتنەوە سیاسی یەکەی ئەو ڕووە دووچاری شێواندن و ئازارێکی زۆر بووە!.

دووا چارەسەریش دکتۆر لە خیلالی دەقەکەوە داوا لەگروپی توندڕەو دەکات کە((شەڕی لێبوردن)) کەن و لە هەڵەکانی یەکتر نەبوورن.

هەمیشە شەڕێك هەیە.
با من و تۆش شەڕێکی جوان بکەین.هیچ نەبێ با ناشرینتر نەبین لەخۆمان.شەڕێکی جوان،من ناوی لێ ئەنێم((شەڕە لێبووردن))!!!.
شەرگەیەکی سپی،لەنێویا بەرامبەر لەیەکتر نەگرین و لەهەڵەکانی یەکتری نەبوورین...
گەر زیاتر لێم بووڕایت ،براوەیت..

.

ئەم بانگهێشەیە زیاتر لە کاریکاتۆر دەچێ وەك لە واقیع!.چونکە واقیع پێچەوانەی ئەمەی سەلماند.هەڵە؟ پێناسەی هەڵە چیە؟ هەڵە لە دیدگای دەقەکەوە چی دەگەیێنێ؟
ئایا هەڵگیرساندنی شەڕ و بە کوشتدانی هەزاران کەس بەهەڵە دادەنرێ؟ ئایا ئاوارە کردنی خەڵك و وێران کردنی شوێنی ژیانی خەڵك بەتۆپ و هاوەن بەهەڵە دادەنرێ؟ئایا سات و سەودای ژێر بەژێری لەگەڵ وولاتانی ناوچەکە و لەشکرکێشی بۆ سەر کوردستان بەهەڵە دادەنرێ؟وئایا .. و ئایا...تاد.ئەگەر ئەمانە هەڵە بن،خۆ تاوانباران بەداوای لێبووردنێك لەم هەلانە پاك دەبنەوە!!.

جا پێش کۆتایی هێنان بە نووسینە پێم چاکە کورتەی سەرنج و بۆچوونەکانم سەبارەت بە دەقی(لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن) ی بەڕێز دکتۆر ئاراس لەچەند خاڵێکدا چڕ بکەمەوە:

یەك/خودی دەقی (لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن)،بەشداریەکی بچووکی بەڕێز دکتۆر ئاراسە لەو هێرشە هەمەلایەنەی ڕۆژئاوا بۆ سەر فەندەمەنتالیستی ئیسلام و ڕێزداریش کاك دکتۆر بەدەوری خۆی تەبلیغی هەمان ئەو بەیتوبالۆرەیە دەکات کەبزووتنەوەی کوردایەتی لەکوردستان دەرگیری بوو.

دوو/خودی دەقی(لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن)،هەوڵدانێکی ترە لە پانتایی مەیدانی سیاسی کوردستان بۆ سپی نیشاندانی ڕووی بزووتنەوەی سیاسی کوردستان و ڕووی ڕەشی فەندەمانتالیستی ئیسلام.

سێ/لەدەقی (لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن) ئەڵقەی بنەڕەتی ئازادی یە سیاسی یەکان وونە و نووسەر بانگەوازی تەسلیم بوون و ملکەچ کردن و گەڕانەوە بۆ باوەشی نیشتمانی دایك و وازهێنان لەبیروباوەڕی تر دەکات.

چوار/دەقی (لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن)داکۆکی دەکات لەئایینی ئیسلام و بانگهێشەی ئیسلامێکی (معتدل) دەکات و توندڕەوی ڕەت دەکاتەوە لەڕێگەی ئامۆژگاری و بزواندنی ئیحساساتی نیشتمانی و یادەوەری یەکانی ڕابردووی تیرۆریستێکی نێو ماڵە گوناهەکەی.

پێنج/دەقی(لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن) ، خاڵیە لەگومان و تژیە لەیەقین.دیارە ئەمەش بەپێچەوانەی قەسیدەی نوێ کە فرە ڕەهەندی و فرە مانایی و گوماناوییە.

شەش/دەقی (لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن) وێنا کردنی سایکۆلۆژیەتی تیرۆریستێکە لە دۆڕاندنی خود و پشت کردنە بنەماکانی لۆژیك و عەقڵ و گۆڕانە بە ڕۆبۆتێك کە جگە لە جێ بەجێ کردنی فەرمایشتەکانی ئەمیرەکەی هیچ ئەرکێکی تری نیە.

حەوت/دەقی(لەدەرەوەی حیکایەتی خوێن) دەربڕی تێڕوانینی جوانناسی(ئیستاتیکی) نووسەرە،کەخۆی لەهاوماڵ بوونی تێڕوانینە کۆن و کات بەسەرچووەکانی فاندەمەنتاڵیزمی ئیسلامدا دەنوێنێ،لەکاتێکدا چەند جوانتر دەبوو کەئەگەر دەقەکە ئاوی بەم ئاشەدا نەکردایە و لایەنگیری بۆ ژیان لەچوارچێوەی کۆمەڵگەیەکی مۆدێرن نیشان بدایە.

عەبدوڵا سلێمان(مەشخەڵ)

26-07-2004/

ڤانکۆڤەر/کەنەدا